

Ειρήνη Καλιτζοπούλου - Παπαγεωργίου (Τομέας Γλωσσολογίας). «Η Αιολοδοωρική θεωρία. Συμβολή στην ιστορία της Ελληνικής γλώσσας».

Η διατριβή αυτή, που αποτελείται από 4 κεφάλαια, έχει σκοπό να παρουσιάσει (α) την Αιολοδοωρική θεωρία όπως διατυπώθηκε από τον Αθ. Χριστόπουλο στις αρχές του 19ου αιώνα στο γλωσσικό του έργο και κυρίως την Αιολοδοωρική γραμματική (1805), σύμφωνα με την οποία η Νέα Ελληνική ομιλουμένη συνδέεται απ' ευθείας με τις αρχαίες Αιολικές και Δωρικές διαλέκτους, (β) την απόρριψή της από τους «αντιαιολοδοωριστές», με κυριότερο εκπρόσωπο τον Γ. Χατζιδάκι, σύμφωνα με τους οποίους η Νέα Ελληνική, γραφομένη και ομιλουμένη, ανάγεται στην Κοινή των Αλεξανδρινών χρόνων βάση της οποίας είναι η Αττική διάλεκτος και (γ) να εκθέσει τον γενικότερο προβληματισμό που προκλήθηκε τόσο από τον Αιολοδοωρισμό όσο και από τον Αντιαιολοδοωρισμό σχετικά με το πρόβλημα της Νέας Ελληνικής και των διαλέκτων και ιδιωμάτων της.

Από την όλη πραγμάτευση του θέματος επισημαίνονται τα εξής: (α) η διατύπωση της Αιολοδοωρικής θεωρίας ήταν αποτέλεσμα γενικότερου ενδιαφέροντος των λογίων των αρχών του 19ου αιώνα, εποχή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, οι οποίοι αφενός μεν προβληματίζονταν ποια μορφή γλώσσας θα χρησιμοποιούσε το απελευθερωμένο ελληνικό κράτος ως γραπτή και αφετέρου ερευνούσαν την καταγωγή της Νέας Ελληνικής. (β) Η Αιολοδοωρική θεωρία δεν αποτελεί επιστημονική θεωρία, αλλά μια υπόθεση (speculation) με προγλωσσολογικό χαρακτήρα. (γ) Η νεοελληνική διγλωσσία θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί πέρα από το διγλωσσικό σχήμα ώστε η Νέα Ελληνική να είναι μία γλωσσική κατάσταση τα στοιχεία της οποίας να αποτελούν ένα συνεχές (continuum) εξεταζόμενα είτε συγχρονικά είτε διαχρονικά. (δ) Τα νεοελληνικά ιδιώματα προέρχονται δι' αποκλίσεως από την Κοινή των Αλεξανδρινών χρόνων, η οποία ως γραπτή είναι ομοιογενής, ως προφορική δε είναι ανομοιογενής. (ε) Πρέπει να επανεξετασθεί τόσο η συμβολή των αρχαίων ελληνικών διαλέκτων στην δημιουργία της Αλεξανδρινής Κοινής όσο και ο χρόνος δημιουργίας των νεοελληνικών διαλέκτων και ιδιωμάτων, ο προσδιορισμός του οποίου θα φωτίσει την έρευνα και θα δείξει πόσο βαθιά φθάνουν οι ρίζες τους. (στ) Επισημαίνεται, τέλος, ότι το πρόβλημα του Αιολοδοωρισμού δεν έχει βρει τη λύση του και υποδεικνύεται περαιτέρω έρευνα ώστε να περιγραφούν οι φωνολογικοί κυρίως νόμοι που ισχύουν διαχρονικά.

Κατερίνα Καραπλή (Τομέας Ιστορίας). 'Η ψυχολογική προετοιμασία του στρατού πριν από τη μάχη και η ιδεολογική προσέγγιση του πολέμου κατά τη Μέση Βυζαντινή Περίοδο (610-1081)

Στην εργασία αυτή εξετάζονται οι διάφορες πλευρές της ψυχολογικής προετοιμασίας του στρατεύματος.

Στη Μέση Βυζαντινή Περίοδο (610-1081), μέ τούς συχνούς πολέμους έναντι των διαφόρων εχθρών (Αράβων, Βουλγάρων κ.λπ.), η πολιτεία προσπαθεί να κρατήσει άκματο τό φρόνημα του στρατού της, άφ' ενός μόν μέ μία σειρά θρησκευτικών έκδηλώσεων (λειτουργίες, προσευχές κ.λπ.) καί άφ' έτέρου μέ τήν προτρεπτική δημηγορία του άρχηγού του στρατεύματος.

Γιά τήν καλύτερη επίτευξη του σκοπού έπιστρατεύεται κατ' άρχήν ή τέχνη. Ιερά άντικείμενα (όπως εικόνες, λιτανικοί σταυροί, σημαίες κ.λπ.) συνοδεύουν τό στράτευμα καί ένισχύουν τήν πίστη του γιά τήν παρουσία του Θεού. Έπιστρατεύεται, έπίσης, ή ρητορική· στη δημηγορία προβάλλονται στοιχεία άντιπροσωπευτικά τής πολιτικής